

Handel międzynarodowy

Praca zbiorowa pod redakcją naukową Pawła Bożyka

Wydanie drugie rozszerzone i zaktualizowane

Warszawa 1980
Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania drugiego (<i>P. Bożyk</i>)	9
Wstęp. Strukturalne przemiany w gospodarce światowej (<i>E. Rumińska</i>)	13
Tradycyjny międzynarodowy podział pracy	14
Czynniki kształtujące tradycyjny międzynarodowy podział pracy	16
Ocena funkcjonowania tradycyjnego międzynarodowego podziału pracy	20
Przyczyny rozpadu tradycyjnego międzynarodowego podziału pracy	22
Wzrost znaczenia Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej	22
Rozpad systemu kolonialnego	24
Powstanie ZSRR i innych państw socjalistycznych	25
Zmiany w strukturze popytu w rozwiniętych gospodarczo krajach kapitalistycznych	26
Rewolucja naukowo-techniczna	27
Struktura gospodarki światowej w latach 1945—1972	29
Tendencje do integracji krajów o podobnym stopniu rozwoju	35
Rola poszczególnych grup krajów w międzynarodowym podziale pracy	37
Kierunki przemian w gospodarce światowej po 1972 r.	43
 CZĘŚĆ I	
HANDEL ZAGRANICZNY ROZWINIĘTYCH GOSPODARCZO KRAJÓW KAPITALISTYCZNYCH	55
• Rozdział 1. Miejsce rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych w handlu międzynarodowym (<i>Z. Zimny</i>)	56
Sytuacja powojenna	57
Długookresowe tendencje w rozwoju handlu zagranicznego rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych	60
Czynniki rozwoju handlu zagranicznego rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych	69

Sytuacja w gospodarce i handlu zagranicznym rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych w latach siedemdziesiątych	74
+ Rozdział 2. Zasady funkcjonowania handlu zagranicznego w rozwiniętych gospodarczo krajach kapitalistycznych (A. J. Klawe)	81
Cena światowa i mechanizm cen na rynku międzynarodowym	81
Handel zagraniczny a stan koniunktury	90
Mnożnik handlu zagranicznego	90
Handel zagraniczny jako czynnik transmisji koniunktury w skali międzynarodowej	94
Bilans płatniczy a handel zagraniczny	96
Pojęcie bilansu płatniczego	96
Pojęcie równowagi bilansu płatniczego	97
Czynniki określające równowagę bilansu płatniczego	99
Rozdział 3. Integracja ekonomiczna rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych (Z. Zimny)	105
Pojęcie i formy integracji rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych	105
Mechanizm i skutki funkcjonowania ugrupowań integracyjnych w rozwiniętych gospodarczo krajach kapitalistycznych	109
Ugrupowania integracyjne w Europie Zachodniej	117
Europejska Wspólnota Gospodarcza	119
Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA)	161
Problem rozszerzenia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej na kraje EFTA	163
 CZĘŚĆ II	
HANDEL ZAGRANICZNY KRAJÓW ROZWIJAJĄCYCH SIĘ	171
Rozdział I. Miejsce krajów rozwijających się w handlu międzynarodowym (L. Balcerowicz)	172
Zmiany po II wojnie światowej	172
Towarowa struktura handlu zagranicznego krajów rozwijających się	181
Geograficzna struktura handlu zagranicznego krajów rozwijających się	183
Rozdział 2. Zasady funkcjonowania handlu zagranicznego w krajach rozwijających się (L. Balcerowicz)	186
Mechanizm światowego rynku artykułów surowcowo-rolniczych	186
Krótki okres	187
Długi okres	193
<i>Terms of trade</i> krajów rozwijających się	196
Polityka handlowa krajów rozwijających się	199
Rozdział 3. Integracja ekonomiczna krajów rozwijających się (L. Balcerowicz)	207
Ekonomiczne przesłanki tendencji integracyjnych	207
Trudności w procesie integracji ekonomicznej krajów rozwijających się	209
Główne ugrupowania integracyjne krajów rozwijających się	212
Ameryka Łacińska	213
Afryka	217
Azja	218

CZEŚĆ III

HANDEL ZAGRANICZNY KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH	221
Rozdział 1. Miejsce krajów socjalistycznych w handlu międzynarodowym	
(<i>J. Bossak</i>)	222
Miejsce krajów socjalistycznych w międzynarodowym podziale pracy	222
Rozwój handlu zagranicznego w krajach RWPG w latach 1950—1978	228
Miejsce handlu zagranicznego w rozwoju gospodarczym krajów socjalistycznych	233
Geograficzna i towarowa struktura handlu zagranicznego krajów RWPG	235
Rozdział 2. Zasady funkcjonowania handlu zagranicznego w krajach socjalistycznych (<i>A. Budnikowski</i>)	243
Instytucjonalne podstawy handlu zagranicznego w gospodarce krajów socjalistycznych	243
Monopol handlu zagranicznego	243
Organizacja, planowanie i zarządzanie handlem zagranicznym w krajach socjalistycznych	245
Wpływ handlu zagranicznego na gospodarkę krajów socjalistycznych	249
Wpływ salda handlu zagranicznego na wielkość dochodu narodowego	249
Wpływ handlu zagranicznego na zmianę struktury dochodu narodowego	253
Wpływ handlu zagranicznego na podniesienie efektywności gospodarowania	255
Rozdział 3. Integracja ekonomiczna krajów RWPG (<i>J. Bossak i A. Jeź</i>)	259
RWPG jako organizacja integracyjna krajów socjalistycznych	259
Formy integracji krajów RWPG	263
Wymiana handlowa	263
Współpraca produkcyjna	267
Współpraca naukowo-techniczna	272
Narzędzia integracji krajów RWPG	274
Kompleksowy program socjalistycznej integracji gospodarczej	277
Kierunki doskonalenia form współpracy	278
Kierunki doskonalenia mechanizmu współpracy	281
Etapy realizacji „Kompleksowego programu”	282

CZEŚĆ IV

HANDEL MIĘDZY KRAJAMI O ODMIENNYCH SYSTEMACH SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH	285
Rozdział 1. Etapy i czynniki rozwoju handlu Wschód—Zachód (<i>J. Misala, J. Wieczorek</i>)	286
Etapy rozwoju handlu Wschód—Zachód (<i>J. Wieczorek</i>)	296
Wczesny okres powojenny	287
Okres przejściowy	288
Okres wstępnej współpracy	289
Okres ożywionej współpracy	290
Czynniki rozwoju handlu Wschód—Zachód (<i>J. Misala</i>)	292
Czynniki sprzyjające rozwojowi handlu Wschód—Zachód	293
Czynniki hamujące rozwój handlu Wschód—Zachód	301

Rozdział 2. Podstawowe formy handlu Wschód—Zachód (<i>J. Misala</i>)	315
Dynamika rozwoju handlu Wschód—Zachód	315
Geograficzna struktura handlu Wschód—Zachód	319
Dynamika i struktura handlu Wschód—Zachód	315
Towarowa struktura handlu Wschód—Zachód	325
Kooperacja przemysłowa Wschód—Zachód	335
Motywy rozwoju kooperacji przemysłowej Wschód—Zachód	335
Dotychczasowy rozwój kooperacji przemysłowej Wschód—Zachód	340
Rozdział 3. Perspektywy handlu Wschód—Zachód (<i>E. Kawecka-Wyrzykowska</i>)	349
Czynniki przyszłego rozwoju handlu Wschód—Zachód zależne od krajów socjalistycznych	350
Czynniki przyszłego rozwoju handlu Wschód—Zachód niezależne od krajów socjalistycznych	353
Kierunki zmian w towarowej strukturze eksportu krajów socjalistycznych do rozwiniętych gospodarczo krajów kapitalistycznych	359
Rozdział 4. Możliwości nawiązania instytucjonalnej współpracy między RWPG i EWG (<i>J. Mulewicz</i>)	361
Przebieg dotychczasowych negocjacji między RWPG i EWG	361
Forma i treść ewentualnego porozumienia między RWPG i EWG	366
Bibliografia	371
Spis tablic	376